

Inleiding Memorabilia

Lieselotte Denolf
Torhout, 11 oktober 2024

Sinds de veelbelovende opening in februari is dit de vijfde tentoonstelling die jullie, Carlen en Renaat, op deze bijzondere plek organiseren. Jullie hebben niet alleen oog voor zeer talentvolle kunstenaars waarvan de werken heel interessant in dialoog gaan, maar jullie hebben ook een enorme feeling voor esthetiek en plaatsing. Het is ook niet voor niets dat jullie met dit pand en deze plek genomineerd zijn voor de Torhoutse cultuurprijzen, meer bijzonder voor de erfgoedprijs omwille van de prachtige renovatie van dit schitterende pand. Als je er live bij wil zijn en wil ervaren of Stek de prijs effectief binnenhaalt, die is welkom op 20 december in het cultuurcentrum. Maar, prijs of geen prijs, ik wil jullie allen nu alvast heel dankbaar proficiat wensen met het resultaat van deze vijfde tentoonstelling Memorabilia.

Ik ben in eerste instantie op zoek gegaan naar gelijkenissen en ben gestoten op kunstenaars die even deze wereld verlaten om ons flarden, memorabilia, van hun eigen universum te tonen. En als ik het woord Memorabilia nader ontleed, dan komt ik terecht bij artefacten die gedenkwaardig zijn en ons aan het verleden doen herinneren.

De ene keer letterlijk, met Nel Bonte die aan de slag ging met de gedenkwaardige strijkparels van vroeger om via experiment tot nieuwe objecten met interessante vormen te komen. De andere keer figuurlijk met een Bart Gielen die ons een inkijk geeft in flarden van zijn herinneringen en ons via zijn kunstwerken aandenkens aan zijn nieuw geschapen zwart-witte wereld geeft. Sylvie plaatst ons dan wat mij betreft zeer nietig en bescheiden in de onmetelijke sterrenwereld van ons heelal, met sterren als memorabilia aan wat in lang vervlogen tijden brandde. Zelfs in de leegte van de kosmos zijn memorabilia te vinden.

Het zijn kunstenaars die blijven experimenteren, die steeds op zoek gaan naar nieuwe mogelijkheden en onverwachte ontdekkingen. Kunstenaars voor wie het organische proces van kunst essentieel is. Niet alles hoeft verklaard te worden, er is ruimte voor toeval en spontane momenten die een bron van inspiratie kunnen zijn. Soms is het een toevallige gebeurtenis, zoals een ijverige poetsvrouw die iets in gang zet (is het niet, Bart?), een blik die valt op een interessante, al dan niet architectonische vorm (toch, Nel?), of zelfs iets alledaags als het drinken van een kop koffie (is het niet, Sylvie?). Deze ogenschijnlijk kleine momenten groeien uit tot werken die ons, de toeschouwers, intrigeren, verwarren en uitdagen.

En uitdagen doen ze. Het ene ogenblik zie je letterlijk en figuurlijk het licht, terwijl je even later confuus in het duister tast.

Als ik met Bart mag beginnen. Bart, je grote werken houtskool zijn inderdaad een soort vuistslag. Je monument Atlas bijvoorbeeld die ons een spiegel voorhoudt waar niet aan te ontkomen is. maar ook deal, salvation en the gatekeeper komen overweldigend binnen.

De andere werken, houtskool op witte keramiek die je ook zelf boetseert en bakt, sluipen eerder zachtjes onze geest binnen. Je toont ons vol vertellende flair een soort van middeleeuws lijkende setting waarbinnen je graag vertoeft en je met veel buikgevoel ook zelf op ontdekking gaat.

Je zei me dat je ook plukt uit de wereld van het gamen en vooral bij de kleinere werken krijg ik als toeschouwer het gevoel een soort personage te zijn met de opdracht - al dan niet voorzichtig of met gekruiste degens, dat hangt wat van ons af - om alle hoekjes en kantjes van jouw intrigerende universum te gaan ontdekken. En hoe verder we gaan, hoe meer we gefascineerd door die gedetailleerde, unieke wereld vol magie en mystiek, vol bezweringen en natuurfenomenen, vol heroïsche koninginnen, pausen, reuzen en dwergen, vol ruisende gewaden, je hoort ze eigenlijk. We laten ons heerlijk verwarren door de surreële taferelen, door overbelichte horizontale en verticale banden die van personen fantomen maken. We laten ons raken door het schitterende houtskolen spel van licht en donker, door een gebalanceerd evenwicht tussen positie en beweging, door de onpeilbaarheid van wat goed of slecht is. Je laat ons kennismaken met een wereld vol flarden oude meesters, vol dramatiek en vol sfeer.

Het buikgevoel van de kunstenaar wordt de zoektocht van de toeschouwer die even mee mag vluchten naar wat jij een safe heaven noemt, die even ongestraft kan vertoeven in een wereld waar alles en niets vreemd is, en waar de mystieke verwondering ongebreideld zijn plaats kan krijgen.

Ook bij Sylvie is het mystieke niet ver te zoeken. De titel I've travelled the world and the seven skies maakt ons deelgenoot aan iets groots en ongrijpbaars. Sylvie heeft genoeg aan een - weliswaar groot - blad papier om de toeschouwer mee te zuigen in het onmetelijke van ons heelal en de nietigheid van ons kleine zijn. Ze heeft het op haar website over The Art of Creating is Shaping Light. De kunst van het creëren is het vormgeven van licht. De witruimte van minuscule sterren, de contouren van haarfijne potloodlijnen, een zachte of donkere opvulling. Licht, papierwit, potloodblauw. Duizenden sterren zoeken op soms circulaire manier een weg. 'Frisvol dansen ze op en langs de papierkorrel'. Nauwgezet, geduldig en toch organisch.

Made of dust, we are all made out of stars - en hier gebruik ik opnieuw titels. Zijn we niet allen ergens afkomstig van het stof van sterren waarvan het licht ons bereikt als ze zelf al uitgedoofd zijn. Waar je je bij de Atlas van Bart kunt afvragen waar de mens op deze aarde in godsnaam mee bezig is, daar aanschouw je bij Sylvie het heelal rond die werkelijkheid. Waarbij natuurkrachten zacht en mysterieus samenspelen, waar grenzen tussen werkelijkheid en fantasie vervagen, zachter dan de zachtste sterrenzee.

En plots verstoort bijvoorbeeld een drupje koffie op het kunstwerk dit idyllisch lijkende universum. En we landen bruusk in de realiteit. Maar Sylvie gaat er met een knipoog mee om. Ik daag jullie uit om haar heel kleine koffievlekje te vinden waarbij ze nog kleiner dan de sterren schreef: 'De echte kunstenaars die drinken koffie, dat staat absoluut in de sterren geschreven.' En ik weet niet of Bart koffie drinkt, maar hij heeft wel een te ijverige poetsvrouw die per ongeluk een deel van zijn niet gefixeerde 'paus' wegveegde. Het werd iets totaal anders dan het was, beter, zegt hij zelf, zijn paus heeft er alvast een pinoccioneus bij :-)

Terwijl we aan de wanden kunnen wegdromen en vluchten in een eigen wereld, zorgt Nel met haar objecten voor de lijm tussen beide. Betekenisloze voorwerpen uit het dagelijkse leven geeft zij een nieuwe bestaansreden. We zijn getuige van het resultaat van een organisch gegroeid experiment dat Nel uitvoert met de strijkparels uit haar kindertijd.

Eigenlijk gaat het over chemische reacties, maar het is zoveel meer en zoveel interessanter, voor een leek als ik niet helemaal te vatten toen een zeer enthousiaste Nel over het procedé vertelde. Ik onthield alvast een basis van grote geometrische panelen waar ze cylinders, warmteblazers, grote en kleine mallen, patines, pigmenten en klei op loslaat na lang experimenteren met materialen, afgietsels en kleurenstudies te landen met geassembleerde objecten die bijzonder interessant zijn en voor haar het gewenste resultaat brengen.

Ook hier blijven we met vragen achter. De strijkparels krijgen betekenis in een nieuwe realiteit. Maar daar houdt het voor Nel niet op. Zel speelt met schaalverhoudingen, neemt haar objecten mee, fotografeert ze in totaal andere settings en geeft aan haar werk op die manier meerdere lagen en perspectieven, waardoor de toeschouwer getriggerd wordt door de verschillende identiteiten die haar objecten zich aanmeten. Voorbeeld van hoe Nel haar Bored form een ongeziene monumentaliteit toemeet.

Enkele werken staan in schril contrast met de organische strijkparels. Seasons in the Sun is een soort bolwerk dat evengoed 100 keer vergroot op een verlaten fabrieksterrein zou kunnen staan. Een bouwwerk waar je noch in- noch uitkunt. Met een trap die nergens begint. Waar je opgezogen wordt door het rode midden, een soort van vuurzee waaruit je misschien enkel kunt ontsnappen door de vreemde teut die aan de zijkant van het bouwwerk staat.

Wat met The golden year, voor mij een kloppend hart, met ader en slagader, zoekend, dwalend, op een karretje dat door zijn vaste voorwiel enkel in cirkels weet te rijden. Opnieuw vast, zoekend naar een kafkaïaanse uitweg die er eventjes niet te vinden is. Beste Nel, Bart, Sylvie en Carlen, jullie zijn er opnieuw in geslaagd om in deze stek een memorabel universum te creëren, waar we enerzijds uitgedaagd worden om samen met de kunstenaars op weg te gaan, maar waar we in de bewondering en de verwondering ook rust en geluk vinden, want ook en vooral dat doet kunst met mij. Graag wil ik klinken op deze schitterende tentoonstelling, op verder schitterend werk van Bart, Nel en Sylvie en op nog bijzonder interessante tentoonstellingen in deze heerlijke stek van Carlen en... Op kunst, op dit samenzijn, op Memorabilia.